

Det kgl. Sosialdepartement
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Sosialdepartementet	
Saksnr.: 2004 00 689	Dok.nr.: 40
Arkivkode: 311,31	Journ.dato: 18.06.04
Avd.: SKO	Saksbeh.:
U.off.:	

Deres ref.
200400689-/OEB

Vår ref. (Bes oppgitt ved svar)
04/00836-3/231 F0 & 13/DOKS-UTVI-ÅSW

Sted/Dato.
Leknes 17.06.2004

Høringsnotat 23.mars 2004 - Brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester

Høringsuttalelse

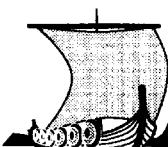
Innledning

Viser til Deres brev av 23.03.2004, og oversender med dette Vestvågøy kommunes høringsuttalelse. Høringsuttalelsen er behandlet og utarbeidet administrativt, og er i tillegg drøftet i kommunens helse- og omsorgskomite i møte 16.juni 2004.

I høringsbrevet er det satt opp fem hovedspørsmål med tilleggsspørsmål i høringsdokumentet. Det bes spesielt om synspunkter på spørsmålene, og vi vil konsentrere oss om dette i vårt svar.

Ny modell

Høringsnotatet viser til St.meld. nr.45 (2002-2003) "Betre kvalitet i dei kommunale pleie- og omsorgstenestene" som bakgrunn for høringen. Videre ble det i NOU 1997: 17 "Finansiering og brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester" vist til en rekke svakheter ved den ordning vi har i dag og Stortinget ba om ytterligere utredning av betalingsordningen for pleie- og omsorgstjenestene. Dagens ordning innebærer et klart skille mellom dem som bor i institusjon og dem som bor hjemme, og det er ønske om å finne en modell som gjør brukerbetalingen for pleie- og omsorgstjenester mest mulig lik i og utenfor institusjon. Vi ser også faren for at kommunene velger løsninger ut fra finansieringsordningene isteden for utfra brukernes behov. Det er imidlertid mange problemstillinger som aktualiseres i tilknytning til det å likestille egenbetaling i og utenfor institusjon.

Hovedspørsmål I: Bør dagens todelte system for brukerbetaling og finansiering i hovedtrekk videreføres, eller er det behov for større endringer?

Dagens todelte system for brukerbetaling og finansiering anser vi ikke å være den beste løsningen, men vi ser ingen klare og gode alternativer. Det er rom for justeringer og noen endringer kan med fordel gjøres. For brukerne vil en enhetlig betalingsordning oppfattes som mer rettferdig. Hvorvidt det blir et rettferdig system vil avhenge av hva som legges til grunn for løsningene som velges, og hvilke løsninger som velges.

En ordning der brukerne likestilles økonomisk vil si at noen skal betale mindre, mens andre må betale mer. Alternativene er at de som bor i institusjon betaler som om man bodde hjemme, eller at de som bor hjemme betaler mer. Det betyr at betalingsfritaket for personrettet hjelp sannsynligvis må oppheves. Hvem skal bære de økte kostnadene dette vil medføre, brukerne eller kommunene? Omsorgstjenestene i kommunene omfatter ikke bare eldre mennesker, men også yngre, som funksjonshemmede og personer med psykisk utviklingshemming. For gruppen yngre funksjonshemmede vil dette medføre en klar forverring av livssituasjonen økonomisk.

Vi ser at mindre endringer, som finansieringen av hjelpemidler, er mulig å iverksette og lage en mer lik ordning på, i og utenfor institusjon uten at det medfører de store endringer for brukerne eller kommunene.

Hovedspørsmål II: Vil et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes være mer hensiktsmessig enn dagens todelte system for brukerbetaling i og utenfor institusjon?

Å endre på egenbetalingssystemet innenfor institusjon innebærer en endring av de tjenestene som i dag dekkes gjennom en helhetlig samordning, der institusjonen står for et samlet tjenestetilbud, til det å knytte de ulike tjenesteområdene til ordninger som eksisterer for brukere utenfor institusjonen. Å klare og skape et rettferdig system for alle vil by på store utfordringer. For de som flytter inn i institusjon er ofte det grunnleggende behov døgnkontinuerlig tilsyn. Hvordan skal denne type tjenester vurderes og kvalitetssikres?

Større valgfrihet i institusjon har vært vektlagt ved vurdering av ny modell. Det innebærer at man har en reell mulighet til å velge og til å vurdere alternativene som foreligger. Hva institusjonene kan tilby og hvilke tjenester som dekkes av brukerbetaling må synliggjøres. I dette kan ligge romstandard, romstørrelse, valg av kost/meny og lignende.

I høringsnotatet skrives det at den viktigste helsemessige årsak til hjelpebehov i sykehjem er aldersdemens. Valgfriheten vil kunne bli en frihet uten reelt innhold for kanskje størstedelen av beboerne i sykehjem.

Å endre på egenbetalingen innenfor institusjon, med vurderinger av alle deltjenestene, vil sannsynligvis medføre økte administrative kostnader for institusjonene.

Hovedspørsmål III: Bør staten fastsette regler for nivået på brukerbetaling, og i tilfelle i hvilken grad, eller bør dette være opp til den enkelte kommune å avgjøre?

I dette spørsmålet er problemstillingen kommunalt selvstyre kontra statlig styring. Kommunene ønsker som regel ikke øremerking av midler, men frie midler ut fra at man mener kommunene selv er best i stand til å vurdere og tilpasse tjenestene ut fra lokale behov og forhold. Et resultat av dette kan bli store ulikheter mellom kommunene i forhold til omfang

av tjenester, innhold og hva brukerne må betale for tjenestene. En form for minstestandard som fastsettes statlig kan være en løsning. En mulig ordning for nivå på brukerbetaling kan være at det legges inn et basistilbud for tjenestene i kommunene som gjelder for alle brukere, med mulighet for kommunene å legge til tilleggstjenester de selv prissetter. Å regulere brukerbetaling ut fra inntekt må også kunne vurderes.

Hovedspørsmål IV: Bør kommunens helhetlige finansieringsansvar for tilbudet til beboere i institusjon utvides til å omfatte en større gruppe brukere av pleie- og omsorgstjenester, f.eks beboere i omsorgsboliger?

Innholdet i begrepet omsorgsboliger varierer fra kommune til kommune. Dersom den helhetlige betalingsordningen som gjelder i institusjon skal gjøres gjeldende for omsorgsboliger må omsorgsboliger defineres og lovhjemles slik at dette blir et tilbud med et definert innhold. Dette er en viktig forutsetning for en slik endring.

Det uttrykkes bekymring for tilbudet til brukerne dersom kommunene overtar finansieringen av tjenestene, at tilbudene skal bli knappere og variere ut fra den enkelte kommunes økonomi. Vi ser at denne bekymringen kan være reell slik den økonomiske situasjonen er for kommunene i dag. Dette gjelder både i forhold til bostøtte, hjelpemidler og legemidler. Det som er avgjørende er at dette ikke totalt blir en merutgift for kommunene, men at eventuelle endringer i betalingsordningene følges opp av tilsvarende endringer i kommunenes inntekter.

Hovedspørsmål V: Bør beboere i institusjon ha de samme rettigheter som brukere utenfor institusjon i forhold til hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning?

I prinsippet bør dette være likt. Det forutsetter ut fra høringsnotatet en ren kommunal eller en ren statlig finansiering. Begge deler gir både fordeler og ulemper for brukerne. Økonomisk antas det eksempelvis at statlig finansiering vil øke kostnadene for staten fordi det er mindre viktig for kommunene å holde kostnadene nede når det er en tredjepart, staten, som betaler tjenestene. En ren statlig eller ren kommunal modell er derfor neppe gunstig, det beste vil sannsynligvis være en mellomløsning. Målet må være å lage gode og praktiske løsninger for brukerne og for den ansvarlige for tjenestene. Dette innebærer også kvalitetssikring av tjenestene.

Hvorvidt større kommunalt finansieringsansvar vil påvirke tilbudet til brukerne avhenger av hvordan dette løses mellom stat og kommune. Endringene må følges opp på inntektssiden for kommunene. Dersom dette medfører økte utgifter for kommunene kan det få konsekvenser for tjenestenes innhold og omfang.

Med hilsen

Nils Olav Hagen
Rådmann

Nils Kaltenborn
Leder

Åse Wrålsen

Haaland Terje

Fra: Åse Wrålsen -6064- [aase.wraalsen@vestvagoy.kommune.no]
Sendt: 18. juni 2004 08:50
Til: Postmottak SOS
Emne: Brukerbetaling pleie- og omsorgstjenester

Brukerbetaling
pleie- og omsor...

Det kgl. Sosialdepartement
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Høringssvar sendt fra Vestvågøy kommune som vanlig brev i går 17. juni. Oversendes herved som e-post!

Mvh

Åse Wrålsen
planlegger